

Izhaja

vsako sredo in vsak petek.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXX.

Celovec, 17. velikega travna 1911.

Št. 22.

Volilne shode

priredi »Osrednji volilni odbor za Koroško«

v nedeljo, dne 21. majnika:

dopoldne v Kazazah (po maši) in v Selah,
popoldne v Škocijanu,

v torek, dne 23. majnika:

dopoldne v Klančah in na Obirskem,
na praznik, 25. majnika:

v Kočuhi pri Šmarjeti v Rožu,
v velikovškem volilnem okraju po dopoldanski božji službi pri Buchbauerju v Gorenčah in popoldne na Rudi.

Povsod so tudi nasprotniki vabljeni na shode!

Sladkost ali pa možatost!

»Koga bomo šli volit 13. junija?« — Tako se vprašujejo kmetje v celovski okolici. In prav imajo, da se tako vprašujejo; saj je državni poslanec imenitna in močna oseba, ki lahko veliko dobrega stori in veliko slabega prepreči, seveda če je poslanec pošten, značajan in za poslanca zmožen mož. Res je, da oseba poštenost sama še ne naredi nobenega moža sposobnega za poslanca, toda neznačajan, neodkritosrčen človek, brez trdnega značaja ali karakterja nikdar ne more in zato ne sme biti poslanec. Poslanec pa mora vrh tega biti še zelo pameten in prebrisan, da more odgovarjati tudi najbolj učenim nasprotnikom. To zlasti velja za kandidate za državni zbor, kjer so nekateri nasprotniki kmeta zelo učeni in bi jim navaden človek ne mogel uspešno in srečno odgovarjati. Iz tega pa tudi sledi, da za državni zbor ni vsak človek sposoben, najbolj pa da je tisti, ki veliko ve, ki je učen, da se more z vsakim poskusiti, ki je koražen, da se nobenega ne boji, ki je značajan, da dane besede ne požre, ki je možat in odkritosrčen, da govori tako kakor misli in da pred nikomur ne skriva, kar namestava. Zato še enkrat povdarjamo: Kmetje v celovski okolici imajo prav, če se vprašujejo, koga bodo volili!

Nemški nacionalci so to pot izbrali za državnozbornske kandidate zelo slabe kandidate. A najslabša izmed vseh sta potovalni učitelj Schumy in žihpoljski Lučovnik. Schumy sicer že sam čuti, da ni pravi kandidat. Zato se ne upa na svetlo, v javnost; kakor poreden fant, ki je kaj zakrivil, se skriva in se ne upa javno pred volilce. Že ve, zakaj da je to bolje! Lučovnik pa si domišlja, da je pravi mož, vendar pa posnema Schumyja v — skrivanju.

Lučovnik se boji.

Kakšen poslanec pa bi bil tak strahopetec kakor je žihpoljski Lučovnik, ki si ne upa niti pred mirne in dostojne slovenske kmete? Naši kmetje niso to, kar so nemčurji. Ponemčeni Slovenci so včasih res kakor živine, brez pameti in surovi, da človek med njimi ni življenja varen. Toda slovenski kmetje so od prvega do zadnjega mirni, tihi, ponizni, žal, še preponizni. Zato bi moral pred nje stopiti, ne da bi se mu bilo treba česa bati, vsak kandidat bodisi te ali one stranke. Slovenski kmetje nobenemu ne bi storili kaj hudega, kaj žalega, seveda pove-

dali bi mu, ali bodo zanj glasovali ali pa proti njemu. Zakaj se torej Lučovnik ne upa pred nje.

Lučovnik še niti enega volilnega shoda ni naznanil; o vsakem smo izvedeli šele par dni pozneje, ko je bil že končan. Lučovnik se torej boji slovenskih kmetov. In to naj bi bil državnozborni kandidat! Kaj pa bi storil na Dunaju v državnem zboru, kjer bi potipali njegovo puhlo glavo možje, ki govorijo in znajo govoriti pred tisoči in tisoči učenimi nasprotniki?

Lučovnik hodi zato po slovenskih krajih kakor kak kravji mešetar ali svinjerejec. Naenkrat se prikaže v kaki gostilni, posluša in premišlja, kdo da so gostje. Če spozna, da so v večini pametni, slovensko-misleči možje, Lučovnik zbeži. Če pa vidi, da so kaki zabiti nemčurji, jim sladko govori. Lučovnik je torej prava zajčja noga!

Lučovnik pa tudi ve, da se mu je treba bati luči. Saj Lučovnik ni tak mož, kakršen mora biti pravi kandidat za državni zbor.

Lučovnik se hlini.

Lučovnik je star »bauernbundovec«. Znano pa je, da je bil »Bauernbund« ognjišče protiverskega gibanja. Na Bauernbundovih shodih se je mnogokrat več govorilo proti papežu, namestniku Kristusovemu, proti katoliški cerkvi in o verskih vprašanjih kakor pa o gospodarskih vprašanjih. Odbor Bauernbunda je n. pr. l. 1888. podpisal prošnjo zoper versko šolo. Bauernbundovci so hoteli torej brezversko šolo. Lučovnik pa ni morda samo navaden bauernbundovec; Lučovnik dobro ve, kaj namerava Bauernbund. Saj je nastopal kot guvernir na shodih »Bauernbunda« in »Bauernvereinov«, ki niso nič drugega kakor pogret »Bauernbund« v novi, bolj zapeljivi obleki. Ko so l. 1909. od Českyja zapeljani in najhujskani kmetje v Št. Ilju, ki pa so Českyja že spregledali in ga sedaj zapustili, zastavili višjemu duhovnemu pastirju, knezu in škofu dr. Kahnu, pot v župnišče in ko so v cerkvi sami naredili hrup, so menili nemški nacionalci, da bo šla za nje v Št. Ilju ob Dravi pšenica v klasje. Takoj so poslali tja dva svoja zvesta hlapca ptujskega hujškača Linhart in — žihpoljskega Lučovnika. Lutrovski hujškači v Celovcu so menili, da bodo šentiljski kmetje kar trumoma prestopali k lutrišveru, če prideta oznanjat svoj evangelij, povzet iz »Štajerca« in lutrovske »Bauernzeitunge«, Linhart in Lučovnik. Lučovnik torej ni imel nujnejšega opravka, kakor da je šel po škofovem odhodu hujškat zapeljane kmete. Sedaj pa se dela in hlina Lučovnik za najboljšega katoličana.

Lučovnik se je udeležil Florjanove procesije v Zakamnu pri Celovcu. In na sredi cerkve je stal tam s pobožno sklenjenimi rokami, da bi ga ja vsi kmetje videli in ga imeli za Bog ve kako pobožnega katoličana. »Glej ga, kakor Judež, ko je poljubil Gospoda,« je šepnil tedaj slovenski kmet svojemu tovarišu, ki nam je o tem pravil. Sedaj Lučovnik gotovo nobeno nedeljo ne bo izostal od svete maše. Svoje dni pa, ko še ni bil kandidat, je v cerkvi bral — lutrovsko Bauernzeitung, svoj evangelij.

In v Grabštajnu pri sveti birmi zadnjič! No, to je za počit! Ko so bile vrste šolarjev že postavljene in so ljudje čakali višjega nadpastirja, se je naenkrat na sredi ceste prikazal — namesto škofa — in se prigugal ta sladki žihpoljski Lučovnik. Pokazati je

hotel ljudem, da je tudi prišel škofa čakati. Zvečer istega dne pa je zboroval skupno z urednikom lutrovskih »Freie Stimmen«, kjer se je po stari navadi vse vprek čez »farje« zabavljalo. Tako zastopi Lučovnik v enem dnevu služiti Bogu in hudiču!

Sploh Lučovnik rad hodi okoli v družbi Lacknerja, urednika »Freie Stimmen«, ki je šel »los von Rom«. In ta Lackner ali pa njegov tovariš Freisinger vodita okoli ta sladkega Lučovnika, vsi trije pa farbajo nevedne volilce.

Lučovnik ni zmožen za poslanca.

Lučovnik tudi nima zmožnosti za poslanca. Dober bi bil samo za kimanje v državnem zboru. Vsemu bi moral pritrditi, kar bi mu njegova, to je nemškonacionalna stranka narekovala. Nemškonacionalna stranka je pa predvsem protiverska stranka, ki je za ločitev svetega zakona, za svobodno šolo in za sežiganje mrličev. Tako n. pr. je vodja koroških nemških nacionalcev, poslanec Dobernig, meseca junija l. 1910. v državnem zboru podpisal predlog poslanca dr. pl. Mühlwerta za ločitev sv. zakona, posl. Kirchmayer predlog za sežiganje mrličev, poslanec dr. Angerer je pa v deželnem zboru ob vihnem odobravanju nemškonacionalnih poslancev govoril proti verskemu pouku v šolah in je smešil razne nauke katoliške cerkve.

Lučovnik bi moral, ako bi tudi sam ne bil zato, za vse to glasovati, ker se mora posamezni poslanec podvreči stranki, na ktere program je kandidiral. Lučovnik je pa tudi očiten pristaš nemškega »Schulvereina« in »Südmarke«, tiste »Südmarke«, ki kupuje posestva slovenskih katoličanov in naseljuje na njih nemške protestante, kakor to n. pr. dela v veliki meri v Št. Ilju na Spod. Štajerskem.

Sam iz svojega pa bi Lučovnik v državnem zboru ne vedel mnogo pametnega povedati. Nevednim nemškutarjem je venomer pridigoval, da hočejo slovenski duhovniki pripraviti slovenske kmete do tega, da bi morali zopet plačevati desetino in delati tlako. Take neumnosti pravi pač lahko nevednim ljudem, na Dunaju bi se mu seveda vse smejalo. Saj se le Lučovnik poteguje za nemškonacionalno gospodo, med katero spadajo tudi grofje in baroni, ki so slovenske kmete bičali in jim nalagali desetino. Torej je ravno narobe res. Lučovnik se je proti ljudem tudi izražal, da so cerkve preveč bogate in da bi morale dati denar raje kmetom.

Glejte, glejte! Pobožni Lučovnik bi se po francoskem vzgledu rad spravil nad cerkve! Še nismo na Francoskem, kjer so nekatere cerkve brezverci izpremenili v konjske hleve, gledališča itd. Lučovniku bi menda bilo bolj po godu, če bi bile vse cerkve revne, da bi morali kmetje iz svojega plačevati. Vsako leto naj bi si pripravili kmetje kakih 1000 K za popravke in razne izdatke pri cerkvah. To bi bilo po Lučovnikovem menda bolj pametno, kakor da imajo nekatere cerkve denar in morejo vsako leto navadne stroške same pokriti.

Kako srce ima Lučovnik za kmeta?

Sladki Lučovnik je ves poln medu za kmeta — v besedah. Dejansko pa ga poznamo tudi od druge strani. Mož je, kakor smo zdaj izvedeli, lagal o celovski slovenski posojilnici, da bo v njej polom zaradi nemške centralne kase, s katero slovenska ven-

dar nima nobene zveze. Če bi se bili dali ljudje od Lučovnika tako nahujskati, da bi bili vzdignili ves svoj denar, bi bila potem posojilnica prisiljena dolžnike iztirjati, iztožiti, in tako bi bili prišli mnogi kmetje vsled Lučovnikovega »gorečega srca« ob svoj grunt. Mož je tudi že dolgo vrsto let župan na Žihpoljah, a za **vsako pot v Celovec**, ki jo ima kot župan, si **da plačati**. Zato ga v Celovcu tolikokrat vidimo; pač tudi rad zasluži na konto — davkoplačevalca kmeta! Kako je znal skrbeti za kmeta, vedo povedati kmetje, katerim je Lučovnik cenil posestvo za novo železnično progo!

S kom se Lučovnik druží?

»Povej mi, s kom se družíš, in povem ti, kdo da si!« To je že stara, pa resnična slovenska prislovica. In s kom se druží Lučovnik? Z najhujšimi sovražniki slovenskega naroda, z najhujšimi brezverci, s kolovodji nemških nacionalcev, pri katerih je kuhan in pečen in ktere poslušajo kakor psiček, če mu ukazuje gospodar. V politiki se pa kot najboljši prijatelj nesramnega in lažnjivega »Štajerca« druží na shodih z Linhartom, urednikom »Štajerca«. In Linhart je človek, nad katerim se zgražajo že celo njegovi najboljši bivši pristaši. Celó losvonromovci se ga že sramujejo. Vsenemški kandidat dr. Wanek je na shodu v Gradcu 12. t. m. rekel o Linhartu: »Ti gospodje (namreč nemški nacionalci) se nahajajo v družbi političnega kameleona, ki je kljub svoji mladosti bil že pristaš vseh strank, to je famozni Linhart. (Fej-klici.) Tudi vsemec Malik je v Lipnici na Štajerskem 7. t. m. očital »**südmarkovcu Linhartu**, da nima čistih rok! Potem je po poročilu »Alld. Tagbl.« nadaljeval: »Tudi o Lavalu (iz Maribora) velja stavek: Če postavijo nasproti njemu (Maliku) protikandidata, potem naj bo človek s čistimi rokami. (Viharno ploskanje.) Na shodih si da od socialnih demokratov vedno očitati, da nima čistih rok, čeravno bi bila pot do okrajnega sodišča tako lahka! In on plačuje sedaj grehe svojih nečistih rok socialnim demokratom v mesečnih obrokih z denarjem iz tistega vira (»Südmarka!«), h kateremu prispevamo vsi svoje narodne darove. (Viharno ogorčenje.) **On naj kakor Linhart ne hodi na solnce, ker se mu je bati, da se mu maslo na glavi scedi.** (Silovito, dolgotrajno odobravanje.)

In s takim človekom, ki ga že vsenemci smatrajo za izvržek, se druží Lučovnik. Zato pa zopet povdarjamo: Kmetje celovške okolice imajo prav, da se vprašujejo, koga naj volijo, in da ne gredo več slepo za poveljem nemških nacionalcev. In premislili si bodo takole: **Lučovnik ni sposoben za poslanca, Lučovnik nima trdnega značaja, Lučovnik je preboječ, Lučovnik se hlina, Lučovnik ne more biti zastopnik slovenskega kmeta, ampak bi zastopal le nemške nacionalce in nemške »Herrenbaure«, Lučovnik kandidira na nemškonacionalnem, to je slovenskim kmetom in veri sovrážnem programu; zato ga nikdar in nikoli ne bomo volili! Na njegove sladke besede ne damo prav nič. Volili pa bomo možatega, katoliškomislečega, za slovenski narod in za kmete sploh neumorno — brezplačno — delujočega in skrbčnega, v gospodarskih strokah posebno učenega in vseskozi razumnega in pametnega gospoda**

VALENTINA PODGORCA,

direktorja posojilnice v Celovcu.

Sitar lovi kmete.

V Prevaljah je napovedal minulo nedeljo volilni shod iz Trbovelj pognani socialdemokratski kandidat Sitar. Ujeti je menil kmete, pa se je zelo namazal. Zlasti dr. Rožič mu je štrene popolnoma zmešal in pokazal v pravi luči vso Sitarjevo duševno plitvost, ki je doživel na svojem shodu poraz, kakoršnega je zaslužil. Kandidat Sitar je povedal, da se bo voda podražila — dobro bi bilo, če bi se podražila v njegovih možganih, da bi ne bili tako vodeni. — Zabavljaj je čez Grafenauerja in Benkoviča, a pristaši so mu z burnimi medklici: Živijo Grafenauer! Živijo Benkovič! pokazali, da ne puste naših poslancev blatiti in obrekovati. Sitar je potem obdačil vse, rekel je, da bo

vse dražje, povedal pa ni nobenih sredstev, kako bi se dalo tej draginji odpomoči.

Sitar hoče podražiti petrolej, sladkor, šibice, vodo, saj tako so ga navzoči zborovalci razumeli. Debeluhar Sitar je premalo »zastopno« govoril — tako so rekli kmetje sami. — Saj še sam ne vé, kaj govori.

Rekel je kandidat rdečkarjev, da je njegova stranka svetovna stranka, da je stranka za skupnost, ne pa za posameznika. (Klici: Potem pa ven pojdite, če niste za posameznika. Mi hočemo, da naš poslanec nas vsakega posameznika zastopa. Živio Grafenauer! — Sociji vpijejo: Pfuj Grafenauer, pfuj klerikalci! — V dvorani nastane opetovano vrišč in hrup, tako da kandidat ne more dalje govoriti. Šele čez več minut se poleže vihar, ki je nastal med zborovalci obeh struj.) — Kandidat Sitar je potem nehgal govoriti s pozivom na zbrane volivce, da naj 13. junija nikar ne volijo sleparjev!

Komaj je Sitar izpregovoril besedo slepar, tedaj pa je nastal v dvorani mogočen klic iz sto grl naših vrlih zavednih kmetov in delavcev: Kdo je slepar? Odgovor nam dajte! Koga s tem mislite? Za to boste že dobili še plačilo! Živio Grafenauer! — In zaorili so po celi dvorani Živio-klici na Grafenauerja.

Sitar je postal bled in obšel ga je mrzel pot. Molčal je kakor zid. — Ko se hrup in nemir poleže po dvorani, prosi dr. Rožič za besedo, ki jo tudi dobi. Dr. Rožič je mirno izvajal sledeče: Najprvo moram predvsem poudariti in konstatirati, da današnji kandidat ni razvil nobenega programa. (Medklici: Saj ga nima! Saj ga ne pozna!) Dr. Rožič: Dobro! in zakaj ga ne pozna? Na to se oglasi sam sklicatelj shoda, socij Lahovnik: Zato ga ne pozna, **ker ga ne vé!** Klici: Tako je, programa ne pozna, ne vé! Lep kandidat to. — Velikansk bučen smeh je nastal po dvorani. Sociji so gledali v tla. Sitar je bil namignil Lahovniku, da naj bo tih! — Čujejo se klici: Sitar ne bo naš poslanec, saj niti svojega »rdečega« programa ne pozna, kako bo potem nas zastopal. Naj gre nazaj v Trbovlje.

Ko se razburjenost med zborovalci poleže, govori dr. Rožič dalje: Rekel sem, da kandidat Sitar prvič ni razvil svojega programa, drugič, da on ni povedal, na kakšen način, s katerimi sredstvi hoče socialna demokracija izboljšati naše slabe finančne razmere. G. kandidat bi bil vendar moral povedati, kaj in kako bo on delal, če pride v državni zbor, kako bo zastopal interese vseh stanov, zlasti pa interese delavca in kmeta. Tega on ni povedal in zato si tak kandidat sam sebi vrv okoli vratu devlje, ker volilce za nos vodi, drugim jamo koplje s svojim pogubnim govoričenjem, a bo nazadnje sam vanjo padel. (Klici: Tako je! Sitar nam ne bo gospodaril in sitnaril!) Dr. Rožič je izvajal dalje: Človek brez cilja, brez jasnih načel pa ne more ničesar doseči in tudi gospod Sitnar ne bo nič dosegel. Socialna demokracija ni stranka reda in miru, ona je stranka razdiranja in išče prilike, kako bi napravila ravno manjše sloje nejevoljne in nezadovoljne. Socialna demokracija je proti verski dobri šoli, je proti sveti veri, je proti zasebni lasti. Njena načela so pogubna našemu ljudstvu, njena načela ne bodo rešila človeštva, najmanj pa našega kmeta in delavca. Program, ideje in načela, katera ima socialna demokracija, so neizpeljiva, kajti ideja socialistične države je nesmisel, je utopija! (Tako je! Res je to!) Socialna demokracija je proti avtoriteti, je proti armadi, je proti vzgoji na podlagi krščanskih načel. Ona je za brezversko svobodno šolo, za ločitev zakona in je s tem proti vsem zdravim, rednim razmeram, bodisi v rodbini ali v državi. Zato naše verno slovensko ljudstvo ne bo volilo takih krivih prerokov, ki človeštvo tirajo v pogubo, ne pa v blagostanje in zadovoljnost. (Klici: Ven s krivim prerokom, ven s Sitarjem! — Sociji vpijejo: Pfuj Grafenauer! — Naši nazaj: Živio Grafenauer! Živio Šusteršič!) Socialna demokracija nam je pa tudi v narodnem oziru najbolj škodljiva. Sociji pravijo, da so vsem narodom enako pravični, da so internacionalni. Zakaj pa ne puste Slovencev pri miru, saj Slovenci ne iščemo socialnih demokratov, da bi nas rešili. Mi si bomo že sami pomagali brez rdeče farbe! Socialni »komerati« naj le sami zase ostanejo, krščanski Slovenci jih prav nič ne po-

trebujejo. Ravno socialna demokracija nam odtuji, nam ugrabi največ in najboljših slovenskih delavskih moči, ki so izgubljene za naš narod, za našo lepo domovino. Koliko slovenskih fantov se izgubi v »rdečem morju« pogubnih načel socialne demokracije. Fant zapusti, izda svojo mater, svoj jezik, izgubi vero in izgubljen je za nas — za vedno.

Kdo je kriv tega? Socialna demokracija s svojimi pogubnimi načeli. — Upam, da sem v kratkem pokazal, pravi dr. Rožič, kako napačna, pogubna, kvarljiva in goljufiva so načela socialne demokracije, ki tira povsod in vsak narod v pogubo in propad. (Klici: Živio dr. Rožič!) — Pečati pa se moram še nadalje z g. kandidatom Sitarjem, ki je veliko govoril, še bolj upil, ali zelo malo povedal — namreč koristnega, pametnega za svoje volilce, katere bi rad zastopal v državnem zboru.

Sitar je rekel, da so slovenski klerikalni poslanci krivi, da starostno zavarovanje ni še rešeno. Jaz moram tukaj pribiti, da je to laž. Kdor tako govori in namenoma ljudi zapeljuje z napačnimi informacijami (pojasnili), tak človek je ali tako zabit in neumen, da tega ne vé, da to ni res, ali pa tako zloben, zviti in hudoben, da tako infamno laže in obrekuje naše poštene, pridne ljudske zastopnike. Ravno Slovenska Ljudska Stranka je bila sklicala leta 1909. velik stanovski kmečki shod v Ljubljani, ki je imel namen skleniti, da se pospeši predloga o starostnem zavarovanju v korist kmečkega ljudstva. Kdo je hotel razbiti ta shod!? Liberalni magnatje in oni puntarji in zapeljivci, ki želijo in komaj čakajo, da bi naš kmet čimpreje propadel. Zato g. Sitar, ali ne pozna zgodovine in gibanja starostnega zavarovanja (Klici: Saj nič ne vé!) po Slovenskem, ali pa namenoma tako lažnjivo govori. — Dr. Krek in Gostinčar sta prva bila v odseku za socialno zavarovanje in dr. Krek je prvi pisal poljudno brošuro, ki ima namen razširiti smisel za starostno zavarovanje med kmečkim ljudstvom. Kdor govori in razširja okrog to vest, da so bili naši poslanci proti socialnemu zavarovanju, ta je lažnik ali pa zabit kot hlod.

Pa pojdimo naprej k tretji točki Sitarjevega blebetanja. On je rekel, da bo moralo ravno delavstvo plačati **312 milijonov** za »morilne instrumente«. — Jaz pa pravim, da to ni res. Delavstvo samo ne bo plačalo teh milijonov. Davke, iz katerih se plačujejo vse državne potrebščine, plačujemo vsi, ne samo delavci. Vsak davkoplačevalec mora prispevati po svoji davčni moči za upravo državnega gospodarstva, zato pa si je tudi svest, da je njegovo življenje in premoženje zavarovano in da ima država skrb in nalogo, vsakega državljana braniti v vseh njegovih interesih. Dokler se druge sosedne države okrog Avstrije ne bodo začele razoroževati, toliko časa se tudi Avstrija ne more zanesti na ljubezen svojih sosedov ter mirno gledati, kako se drugi oborožujejo. Avstrija ima itak najslabše brodovje — in zato je potrebno, da se tudi to enkrat izboljša. Star latinski pregovor pravi: Si vis pacem para bellum — če hočeš mir, pripravlaj (se na) vojsko. — Sicer pa bodo od teh milijonov, ki se bodo izdali za bejne ladje, dobili največ delavci, kajti ravno delavci v Trstu in po drugih ladjedelnih bodo zaslužili največ denarja, ravno delavci bodo imeli največ zaslужka pri tem delu, ker veliki gospodje na Dunaju vendar ne bodo delali ladij, to še rdeči sociji radi verjamejo. — Torej tudi tukaj ni stvar tako huda, kot jo sociji svojim »so-drugom« slikajo o »morilnih instrumentih«.

Potem je tolsti Sitar govoril, da so naši poslanci, zlasti Grafenauer, podražili cukermeso in ne vem kaj še vse! — Zakaj pa Sitar ni nič povedal o trustih in kartelih (sladkornih in drugih), zakaj pa je danes tako previdno molčal o velekapitalistih, ki izmozgavajo ljudstvo? Lagati in obrekovati je lahko, a laž ima tudi kratke noge! Kandidat Sitar naj bi bil povedal, da je bil ravno slovenski poslanec dr. Krek, ki je stal v državnem zboru predlog, ki je meril na to, da se bolj obdači kapitaliste, truste in karteje, da se jih bolj kontrolira itd. Kdo je bil zoper ta predlog? Vsi nemški kapitalisti, še celo velikani socialistov so bili proti predlogu.

Govornik dr. Rožič je med burnim pri-
trjevanjem ovrgeto točko za točko, kar je
preje Sitar prebral iz raznih socialističnih
časopisov. Povedalo se je Sitarju, da ne bo
nič opravil pri naših volilcih, ker on je še
premalno »zastopen«. — Dr. Rožič je končno
Sitarja pozval na odgovor, da naj pove, kako
si on razlaga narodno enakopravnost, zakaj
ima on toliko proti slovenskim poslancem,
a proti Nemcem ni črnil niti ene besede.
Saj smo Slovenci vendar upravičeni se bo-
riti za svoje narodne in gospodarske pra-
vice ravno tako kot sociji za svoj neizvedljiv
»program«. Jaz pa odkrito povem Sitarju in
nemški vladi v obraz: Slovenci, Jugoslovani
in Slovani sploh se borimo zato, da doseže-
mo ono, kar nam gre po državni in božji
postavi: to je naš narodni obstoj, na pod-
lagi katerega se hočemo še nadalje razvijati
in napredovati! — Vprašam g. Sitarja, ali
je to pravično, da imajo Nemci za devet
milijonov prebivalcev devet svetovalcev pri
kroni, — a Slovani, ki štejemo 17 milijonov
državljanov, pa samo tri. Ali je to pravično,
ali je enakopravno? Dokler tukaj ne bo
reda in pravice, toliko časa tudi ne bo miru
med narodi. Vsakemu svoje! Za to bijemo
svoj dolgoletni boj in ga bomo, dokler ne
zmagamo. Vi pravite, da ne greste v vladno
večino! Saj ni treba hoditi, ali brez pravične
vlade ne boste nikdar naredili miru, ne
boste nikdar dosegli izboljšanja blagostanja
med državljani. Tudi Slovani ne silimo k
vladnemu koritu, pač pa zahtevamo, da je
vlada pametno, modro, pravično sestavljena,
da je objektivna ter enako deli dolžnosti
in pravice vsem prebivalcem v državi. Tudi
Jugoslovani hočemo, da se pri vladni mizi
čujejo ljudske potrebe, da je vlada nekak
ljudski glas »plebiscit«, ki ima za vse na-
rode enako vago in mero.

Sicer pa vprašam vas socije in njih
kandidata, zakaj ste tako proti Grafenauer-
ju in Slovencem sploh. Ali ne veste, da so
ravno slovenski glasovi oni odločilni jezi-
ček na tehtnici, ki bodo odločili v petih
volilnih okrajih na Koroškem, ali bo iz-
voljen socij ali nemški nacionalce. Ravno
Slovenci bomo odločevali in delili mandate
in če sociji ne bodo v Grafenauerjevem
okraju previdni in pametni, bodo leteli na
celi črti ter šli praznih rok iz volilnega boja.
Ako nam ne pustite Grafenauerja pri miru,
se vam bo slabo godilo po drugih krajih na
Koroškem.

Dr. Rožič konečno govori, da so naša
načela še bolj ljudska in demokratična, ka-
kor pa so »načrti« rdečkarjev. — S. L. S.
ima v svojem programu narodnost, vero in
krščanski demokratizem, ki se glasi: Ljubi
svojega bližnjega kakor samega sebe! Naša
stranka je prava ljudska stranka, je močna,
velika, njo družijo krščanska ljubezen do
vsakega posameznika, pa tudi do celokup-
nega človeštva.

In zato si bo naše ljudstvo izbiralo le
take narodne zastopnike, ki stoje na tem
krščanskem programu, ki bodo res delali v
blagor, prid in korist ljudstva, ki se bodo
neustrašeno borili za naše verske in narod-
ne svetinje. In tak zastopnik je poslanec
Grafenauer! On je naš mož, on je kmet, on
je delavec, on je kri naše krvi, on je kost
naše kosti, on je del našega narodnega te-
lesa, on je naše gore list, zato bo pa tudi on
še nadalje zastopal Slovence na Koroškem
v prihodnjem avstrijskem državnem zboru.
Zato vsi za njega v boj na volišče, vsak mož,
vsak volilec mora iti na dan 13. junija na
volišče ter voliti edino le Grafenauerja,
kajti le on pozna najbolj naše potrebe, tež-
nje in razmere. On je naš star, zaslužen, v
boju izkušen in osivel bojevnik za naše na-
rodne pravice, zato končam ter kličem:
Živio naš bodoči državni poslanec Franc
Grafenauer!

Navdušeni Živio-klici so zaorili po dvo-
rani: Živio naš Grafenauer!

Sociji in Sitar so bili poparjeni in tihi.
Sitar hoče govoriti, a naši ga pozivljajo na
odgovor za besedo »slepar«. — Sitar je mol-
čal. Reklo se mu je: »Koga ste mislili z
besedo slepar?« — Sitar je molčal! — Hotel
je ugovarjati dr. Rožiču, a se mu ni posre-
čilo, ker so se pristaši S. L. S. samo smejali
njegovim »šlagerjem«. Eden je rekel: »Saj
se vam ne godi slabo, ko ste tako lepo
okrogli. Vi ne poznate bede ljudstva in ne
delavstva.« In Sitar je molčal. Ker je videl,
da ga nihče ne posluša, da nič ne opravi, je

nehal govoriti. In naši možje so zaklicali:
Živio Grafenauer!

Dr. Rožič poprosi še enkrat za besedo,
a socius Lahovnik, kot nekak zmešan pred-
sednik shoda, pravi, da nimajo več časa,
pripozna potem še sam o sebi, da ne pozna
in ne vé programa rdečkarjev ter pravi, da
obžaluje, da je kandidatu Sitarju v obraz
rekel, da tudi on ne pozna socialnodemo-
kratičnega programa. Naši v smeh s klici:
To so pravi voditelji, ki še svojega programa
ne poznajo! To so pristaši kapitalistov in
Metnica! Dr. Rožič ogorčeno protestira, da
se mu ne dá besede. Naši so na Lešah pustili
socije govoriti, kolikor so hoteli, a ti ne
pusté! — Lahovnik zaključi med splošnim
vriščem shod in Sitarjeva kandidatura še
na glasovanje ni bila dana. Naši volilci so
klicali: Živio Grafenauer, proč s krivimi
preroki!

Sociji so potem poparjeni in pobiti odšli
in Sitar je šel naprej v Črno in Možico hla-
dit svojo jezo in proučevati svoj program,
katerega še ne pozna! — Mi mu odkrito in
dobrohotno svetujemo: Sitar, ostani raje
doma, ves tvoj trud je zastonj, ne nemški in
tudi drugi tvoji skriti prijatelji in zavezniki
Te ne bodo spravili na konjička, katerega
bi Ti rad zajahal. — Sociji so pri odhodu
dejansko napadli gospoda provizorja Štri-
tofa ter bi ga bili, kakor so rekli, skozi okno
vrgli, ako bi ga ne bili naši možje pravo-
časno vzeli v svojo sredo. To je olaka, to je
svoboda socijev!

Ko so se rdečkarji odstranili, se je vršil
shod Grafenauerjevih volilcev v polni dvo-
rani. Na shodu sta govorila gosp. provizor
Štritof in dr. Rožič. Daljše poročilo priob-
čimo drugič. Naši možje so vsi navdušeni
za Grafenauerja.

Kako je znal nemškutar Pristov gospodariti.

Dne 7. t. m. je imela slovenska »Hranil-
nica in posojilnica v Prevaljah« svoj redni
občni zbor, in sicer prvi, odkar se je iztrgala
iz rok vsemogočnega Pristova. Bil je ta
občni zbor zanimiv že vsled tega, ker je
mnogim odprl oči in je pokazal v pravi luči
gospodarstvo bivšega dolgoletnega poslo-
vodje naše posojilnice, Leopolda Pristova.
Da tudi javnost izve, kako je ta »prijatelj«
ljudstva gospodaril, ne s svojim, ampak z
ljudskim denarjem, in kako vestno je celj-
ska Zveza vršila svojo revizijo, hočemo po-
dati nekaj tožadnih zanimivih podatkov.
Ker smo v poslovanju posojilnice zasledili
marsikatero nerednost, zahtevali smo od
Zadružne zveze v Ljubljani, h kateri je naša
posojilnica lansko leto pristopila, strogo
revizijo. Zadružna zveza je naši želji
ustregla in nam poslala kot revizorja gosp.
Pušenjaka. Revizija je dognala, da
je bil račun za leto 1909. popol-
noma nepravilen in neresničen.
Hranilne vloge so koncem leta 1909. znašale
12.369 K 70 vin. več, kakor je bilo v računu
izkazano, in tudi posojil se je za 5031 K 69 v.
več izdalo, kakor je bilo v računu. Istotako
so bile druge svote v računu napačno upo-
stavljene. Seveda tudi rezervni fond ni bil
pravilno vpisan Pristov se je hvalil, koliko
je on s svojo skrbnostjo prigospodaril in
kako visoko se je rezervni fond za časa nje-
govega poslovanja povzdignil, pa ta re-
zervni fond je bil samo na papirju. Ako bi
bili prejšnji računi veljavni, bi se bil re-
zervni fond v preteklem letu zvišal na pri-
bližno 38.000 K, tako pa se je **znižal** s pri-
štetim čistim dobičkom na 28.576 K 73 vin.
In koliko nepravilnosti se je zgodilo v po-
slovanju! Omenjamo le nekatere. Neki
stranki se je bilo po glavni knjigi izplačalo
2000 K, ki jih pa stranka ni nikdar prejela,
zopet za drugo stranko je bilo vzdignjenih
1800 K, ki niso bile nikdar vložene, občina
Prevalje je vzdignila vlogo za 1200 K, vlo-
ženih pa je imela samo 1000 K; in takih ne-
pravilnosti se je zgodila cela vrsta! Izginil
je tudi blagajnični dnevnik za leta 1907. in
1908. in pa bilanca za leto 1908., zato še
nismo v vseh rečeh na jasnem. Mogoče se
nam pojasnijo pri sodnji. Da manjka tudi
dolžnih pisem, se samo ob sebi razume. Za-
ostale obresti od posojil znašajo ogromno
svoto 31.851 K 60 vin., poskočile so leta 1908.
za 8255 K in leta 1909. za 4000 K. Mnogoteri
ljudje so se sploh že odvadili še obresti pla-

čevati, ker jih ni nikdo k temu naganjal in
opominjal. Je li to dobro in pametno? Tako
je bilo Pristovo gospodarstvo, in ta človek
je bil na glasu kot mož reda in natančnosti.
Bila je pač zadnja ura, da je prešla posojil-
nica v boljše roke, zakaj če bi se tako naprej
gospodarilo, bi morala posojilnica priti na
kant, rezervni fond bi se kmalu posušil in
kaj bi bilo potem? Za vlagatelje bi pač ne
bilo nobene nevarnosti, ker oni morajo
dobiti vloženi denar nazaj, pač pa bi morali
seči v žep zadružniki, ker ti jamčijo (stojijo
dobri) za posojilnico.

Nevarnost je sedaj popolnoma odvr-
njena in se ni treba nikomur bati, ker je
rezervni fond še vedno močan in znaša se-
daj, dasiravno se je moralo radi prej ome-
njenih nepravilnosti 6707 K 83 vin. odpisati,
s prištetim ostalim čistim dobičkom še ved-
no **28.576 K 73 vin.** Posrečilo se nam je tudi
dobiti jako vestnega in razumnega poslo-
vodjo v osebi g. Fr. Flajmiša, po domače
Derviša, ki je svoje zmožnosti že v pretek-
lem letu lepo pokazal. Pristova pa privoščim
radi nasprotni nemčurski posojilnici, on
jo bo že tako uredil, da bo **za nas** prav. Pač
srečna posojilnica, ki ima takega načelnika!
Zato, vi nemčurji in sociji, le pridno zna-
šajte svoj denar v »Pristovov šparkascel«,
on bo vam denar že prav shranil! Srečna
pa tudi občina, ki ima že skozi toliko let
takega župana in gospodarja! Najsrečnejši
pa nemški nacionalci, kojih pristaš in celo
bivši kandidat je bil Pristov!

Volilno gibanje.

Šumi v Guštanju.

V sredo, 10. t. m. zvečer je imel Šumi
tukaj shod pri zaprtih vratih v gostilni
g. Millioniga. Na shodu so bili: urad-
niki iz tovarne, učitelji iz Guštanj, učitelj
Zeichen iz Tolstega vrha (Sram ga bodi!)
in učitelja Fleiß in Krulec iz Kotelj. — Vseh
skupaj je bilo šestnajst. Na shod je prišel
tudi domači g. župnik Križaj, ki pa je
Šumija vrlo dobro razkrinkal ter mu po-
tegnil nemško krinko z obraza. Šumi je re-
kel, da on noče kandidirati, da odklanja,
da se noče »aufdrängen« itd. Gosp. župnik
mu je odgovoril, zakaj se torej ponuja, če
noče, zakaj si ne upa na dan med slovenske
volilce in zakaj sploh prireja shode, če se
noče vsiljevati. — Ako bi bil Šumi pošten,
odkrit kandidat, bi nastopil javno, ne pa v
zatišju, kjer je na varnem. Zakaj pa ne
prireja shodov za vse volilce, saj hoče ven-
dar vse zastopati? Ali ne, g. Šumi? Da,
med poštene Slovence si ne upate, — ker
nimate čiste vesti! — Gospod župnik se je
odstranil, ker Šumi je rekel, da je shod pri-
redil za Nemce! Dobro! Zdaj šele dobro
poznamo Šumijevo potikovanje po raznih
kotih in skrivnicah! Pridi na dan,
če si upaš!

Tolstovrški učitelj Zeichen

je bil na Šumijevem zaupnem shodu v
Guštanju izvoljen za prvega in glavnega
zaupnika za občino Tolsti vrh, da bo hodil
od hiše do hiše kmetom popisovat glasov-
nice! Gospod učenik Zeichen, svetujemo
vam, da doma ostanete. Brigajte se za šolo!
In v šoli nikar ne zabavljajte čez slovenske
časopise, poslance itd. Tolstovrški kmetje
Vas še ne poznajo, a če ne boste dali miru,
bomo skrbeli, da Vas spoznajo. Baron Hein-
gre — boste šli tudi Vi, če ne boste mirni!

Grebini. (Zborovanje nemškega
»Freisinn«) so imeli nasprotniki zad-
njo nedeljo pri Loiggeju, bratu g. župnika,
ki je na slovenski župniji. Zborovanje je
bilo dobro obiskano, ker so nasprotniki
zbožnoli svoje petolize iz celega okraja.
Kandidat Nagele je najpoprej hvalil Bie-
nerthovo vlado, potem se pa zgražal, da ta
vlada ljudstvu nalaga **toliko plačil**. In
ravno g. Nagele je to vlado pod-
piral in jo še bo, če bo izvoljen. O želez-
nici gosp. Doberniki ni povedal ničesar dru-
gega novega, kakor pa to, da je sedaj več
ne more obljubiti, kakor pa na shodu v
Velikovecu lansko leto. Gosp. Doberniki, ali
se še spominjate, kaj ste govorili v Veli-
kovcu? Vi ste rekli natančno takole: »Mi
moramo biti že zato zato želez-
nico, da si ljudi ohranimo za
svojo (t. j. nemškutarsko) stran-
ko.« Torej politična komedija, da bi ljudje
volili vašo lutrovsko in freisinnovsko stran-

ko! Slovenci, ne dajte se več farbat in ne škrtarjev ter volite svojega slovenskega kmeta, g. **Jurija Rutarja**, župana v Št. Petru!

Sv. Štefan pri Velikovu. V gostilni vrlega g. Pavšnarja vršil se je v nedeljo, dne 14. t. m., zelo živahen volilni shod. Sklicatelj shoda č. g. kanonik Dobrovč iz Velikova predlaga po otvoritvenih besedah za predsednika shoda gosp. Ivana Pavšnarja, kar se z navdušenjem soglasno sprejme. Predsednik opraviči g. kandidata Jurija Rutarja, ki se radi nujnih poslov ni mogel zborovanja udeležiti ter dá nato besedo g. Ant. Grilu, ki poroča o zborovanju Nageleta in Doberniga v Grebinju. Iz njegovega in gosp. Čarfa poročila — oba sta se udeležila nasprotnega zborovanja ter tam tudi kot protigovornika nastopila — smo z velikim zadovoljstvom povzeli, da so nasprotniki poparjeni, da si ne upajo s pravo barvo na dan — ker se jim gre pač za slovenske glasove. Po poročilu gg. Grila in Čarfa, katera so prisotni volilci z navdušenjem pozdravljali, povzame besedo gosp. dr. Jesenka, ki govori najprej o razpustu državnega zbora, potem pa obrazloži vzroke slovanske obstrukcije, katere so krivi Nemci sami, ker nam ne dajo tega, kar nam gre po božjih in človeških postavah, ker hočejo ostati kakor dosedaj absolutni vladarji v državi. Govornik pokaže na podlagi številk, da je Nemcev v Avstriji samo dobra tretjina, da dajejo Slovani državi dve tretjini vojakov in približno toliko davka. Kaj bi bilo pri teh razmerah bolj naravnega, kakor da dobe Slovani svoji številni premoči primerno zastopstvo v vladi. Po razmerju števila bi morali imeti Slovani od 12 ministrov osem, Nemci samo štiri. — In kakšne so razmere danes? Nemci imajo 10 ministrov, dve tretjini Slovanov pa samo dva. Potem razloži govornik, zakaj da se Nemci tako pehajo za nadvlado ter pove, da se gre tukaj v prvi vrsti za uradniške službe. Nemci oddajejo svoje uradnike, za katere nimajo več prostora med svojci, med Slovane, zlasti med Slovence, kjer vlečejo ti prav mastne plače. Zato pa so ti uradniki, ki ljudstva mnogokrat sploh ne razumejo, prav preserni in z ljudstvom neprijazni, z istim ljudstvom, za katerega so nastavljeni in od katerega žive. Gotovo je, da tudi v gospodarskem oziru za narod ne more biti vseeno, ali ima svoje ali tuje uradnike. Zato je treba že iz tega stališča delati na to, da dobimo Slovenci svoje slovenske uradnike — in sicer tudi na Koroškem. Govornik pokaže nato v več slučajih veliko prijaznost Nemcev do Slovencev, tako zlasti pri sestavi koroškega kulturnega sveta, pri razpustu polit. društva, pri ljudskem štetju, pri raznih nastopih na celovškem kolo-dvoru itd., razkrinka v ostrih besedah zahrbtnost in hinavstvo nemških nacionalcev, ki si drznejo naše ljudstvo s pomočjo najgrših laži preslepiti in zase pridobiti. Med drugim pove govornik, kako so si Nemci za časa ljudskega štetja brusili jezik in pete ter naše ljudi farbali, da nima ljudsko štetje prav nobenega pomena ter da je vseeno, če se napove nemški ali slovenski občevalni jezik. Komaj pa je bilo ljudsko štetje za silo končano, že je prišla občina Poreče ter je »prepevedala« slovensko pridigo, češ, letošnje ljudsko štetje je pokazalo, da živi v Porečah večina Nemcev (pa kakšnih?!). — Govornik pokaže tudi na protislovje v pozivu »Štimate« na volilce, v katerem pravijo nacionalci, da hočejo zasledovati odločno nemškonacionalno politiko, pri vsem tem pa živeti z drugimi narodi v najlepšem miru, kar se pravi toliko kakor: »Mi hočemo Slovence požreti, Slovenci pa si morajo pustiti to mirno dopasti.« (Živahno pritrdjevanje in klici: Nikdar!) Govornik pozivlja volilce, naj 13. junija pokažejo, da se mirno požreti ne puste. Naslednji govornik č. g. Dobrovč nariše v prav izrazitih besedah kmetskega prijatelja Nageleta, ki je kot pivovarnar karteliran in si ne dela sivega lasu radi tega, če mora kmet in delavec dati za vrček piva mesto deset kar dvanajst krajcarjev, ki pa vpije z drugimi meščani vred, če bi kmet mleko le za en krajcar podražil. Nageleta je postavila za svojega kandidata tista stranka, ki je vir nesreče za kmeta in delavca, tista stranka, katere namen je »Los von Rom« in pa združenje Avstrije z Nemčijo v eno državo — govornik citira iz »Bauernzeitunge«

z dne 8. junija 1906 št. 23, da je namen nemškonacionalne stranke: »Sonderstellung Galiziens, des zweiten Blutegels am Leibe Österreichs und endlich engster Anschluss an Deutschland« — in takega kandidata ne more Slovenec voliti. Govornik navdušuje poslušalce, naj volijo moža, ki bo njihov po stanu, srcu, veri in jeziku, moža, ki bo deloval na to, da bode sodil Slovence Slovence, da se ne bode godilo, kakor žalibog dostikrat sedaj, ko se človeka obsodi mesto radi tega, ker je tožitelja iz hiše »ven vrgel«, radi tega, ker ga je »zunaj metal«, ali pa se koga obsodi radi tega, ker je »Savo ribalk«, namesto radi tega, ker je v »Savi ribe lovil«. (Bučna veselost.) — Gospod Čarf pove, da na zmago sicer ne moremo računati, »ker nas Svinec (svinec) doli vleče, da pa radi tega ne smemo obupati. Bodri k disciplini, ker le v disciplini je moč in končna zmaga. — Govori nato še g. Gril in č. g. Dobrovč s praktičnimi nasveti, ter č. g. župnik Treiber, ki označi nemškoliberalno stranko kot kačo, ki se vedno levi, pa vendar zmiraj le kača ostane. — K sklepu predlaga dr. Jesenka našemu kandidatu g. Jurju Rotarju zaupnico, ki se od volilcev z živio-klici na kandidata soglasno sprejme, nakar predsednik zborovanje zaključí. — Omeniti še moramo, da se od nasprotnikov ni upal nobeden oglasiti, dasi so navadno na tukajšnjih shodih kazali zmiraj svojo korajžo. Tokrat so namreč slišali tako bridko resnico o krivicah, ki se nam gode, da so sami morali priznati, da imamo prav, kar so storili z molčanjem.

Velikovški okraj. (Zakaj ne bomo volili g. Nagele-ta?) V sedanjih časih se duhovi vedno bolj ločujejo. Verski nasprotniki in razni odpadniki nas k temu naravnost silijo. Nemški Freisinn je izrecno protikatolišk in deluje z vsemi močmi za verski odpad. Refren vsakega nemškega zborovanja je »Los von Rom« (proč od Rima t. j. od katoliške vere); skoraj v vsaki številki lutrovskih nemških časnikov (»Freie Stimmen«, »Bauernzeitung« itd.) beremo oznanila o lutrovski božji službi in pozivanje za odpad od vere. Nemški nacionalci hudo zamerijo socialnim demokratom, da ne delujejo za gibanje »proč od Rima«. Dasi so nemški krščanski socialci tudi nemškonacionalni (morebiti še bolj, kakor freisinnovci), vendar združeni nemški nacionalci niso hoteli z njimi skleniti volilnega kompromisa, ker se ravno imenujejo »krščanske (?) socialce«, dasi so najprej nemški, potem šele »krščanski«. Katoličanstvo torej je nemškonacionalni stranki trn v peti. Ta stranka deluje za odpad od katoliške vere, in kdor kandidira na program te stranke, je sokriv tega dejanja. V sedanjih časih niso več osebe merodajne, ampak stranka, h kateri se kdo šteje. In g. J. Nagele-ta, po domače Sternbirta v Velikovu, je prisilila h kandidaturi nemškonacionalna, freisinovska in »pročodrimovska« stranka, in to mora biti katoliškemu Slovincu zadosti. Kandidata, ki kandidira na program protikatoliške stranke, katoliški Slovenec vendar nikdar ne more in ne sme voliti. Ako bi gospod Nagele stvar dobro prevdaril, bi sploh na noben način ne smel kandidirati na program protikatoliške stranke. To slovenskim katoliškim volilcem jasno kaže pot, po kateri naj hodijo in kakega kandidata naj volijo. Vsak bi se pregrešil zoper svojo vero, če bi oddal pri volitvi svoj glas za nemškonacionalnega kandidata. Naš kandidat je Slovenec, katoličan in kmet, g. **Jurij Rutar**, župan v Št. Petru. To iz verskega stališča.

Kupujte narodni kolek!!

Volilno gibanje na Goriškem. V mestu Gorici se ne obeta le pet, ampak celo šest kandidatov. Govori se namreč, da tudi Nemci postavijo svojega kandidata. Slovenci v Gorici so vložili okrog 100 reklamacij. Hud boj se je razvnel med laškimi liberalci in Mazzinijanci, ki grozovito udrihajo po starih liberalcih in nosijo njihove grehe na dan. — V Spodnji Furlaniji, to je v červinjanskem in tržiškem okraju, kandidira proti krščanskosocialnemu Italijanu dr. Bugatto deželni uradnik in odbornik dr. Pettarin. Slovenci tega okraja (ob-

čini Devin in Doberdob) pojdejo po večini volit dr. Bugatta.

Kandidati ob državnozborskih volitvah. Pri nobenih volitvah v Avstriji še ni bilo toliko kandidatov, kolikor jih je postavljenih ob sedanjih državnozborskih volitvah. Za 516 mandatov se že zdaj pogaja nad 1600 kandidatov. Poleg 23 starih programatičnih strank se je pojavilo še 9 programatičnih strank. Po kmetih se povprečno potegujeta v enem volilnem okraju po dva, v mestih pa po štiri kandidatje. Za 33 dunajskih mandatov se poteguje 148 kandidatov. Na Češkem se poteguje za 130 mandatov 454 kandidatov.

Dnevne novice in dopisi.

VSI K IGRI »MIKLOVA ZALA«!

Slovensko krščansko-socialno delavsko društvo v Celovcu priredi na novem, ravno-kar dovršenem odru v dvorani hotela »Trabesinger« veliko igro »Miklova Zala« dne 21. majnika, ob 8. uri zvečer. — S to igro otvori delavsko društvo najlepši slovenski oder na Koroškem. Igra se naslanja na znano ljudsko povest »Miklova Zala«, ki igra večinoma na koroških tleh. — Slovenci z dežele, posebno pa Rožani, pridite v obilnem številu! — Cene so sledeče: I. sedež 1 K 50 v., II. sedež 1 K, III. sedež 70 v.; stojišča 30 vin. Sedeži v ložah 2 K za osebo ali 10 K za skupno ložo. Ker je imelo društvo ogromno stroškov z odrom, naj se dobrotniki spominjajo društva z večjimi darovi.

Zeno grof pl. Goëss. V nedeljo, 14. t. m. dopoldne, je zatisnil v Celovcu za vedno oči bivši deželni glavar Zeno pl. Goëss. Pokojni je bil odlikovan od cesarja, od mesta Celovca in raznih mestnih, trških in deželnih občin. Novica o njegovi smrti se je hitro razširila po celim mestu in z javnih hiš so zaplapolale črne zastave. Rajni je bil rojen v Celovcu leta 1846. Njegov rod izhaja iz Portugalskega. Že praded Peter baron pl. Goëssen je bil deželni glavar koroški in je kot tak umrl leta 1716. Rajni je bil plemenit mož po rodu in mišljenju. Na lastno prošnjo je bil previden od č. g. Angererja in je tudi prosil, da mu ob smrtnem boju stoji ob strani duhovnik. Kot politik je skušal biti tudi Slovincem pravičen, v kolikor ga nasprotniki niso prisilili, da je delal za njihove namene. Kot katoličan je bil pa vedno vester in bi bil lahko marsikateremu plemenitašu za zgled.

Pri nadomestni deželnozborski volitvi v Ljubljani je dobil kandidat narodnonapredne stranke prof. Reisner 1684 glasov, kandidat S. L. S. dr. Gregorič 933 glasov, socialni demokrat Bartl 181 in Nemec dr. Eger 455 glasov. Izvoljen je Reisner.

Bekštanj. Da ustrežem radovednosti dopisnika v predzadnji številki »Mira«, in resnici na ljubo naj konstatiram, da dotični uradnik ni na postaji Bekštanj, temveč na postaji Mlinare, ki ravno tako kot Bekštanj spada k vasi Mlinare. Imena uradnikovega žalibog ne poznam, ampak to vem natanko, da govori in razume slovenski. Če bi slovenski ne znal, bi bilo kaj drugega. Saj on nič ne more za to, če ga železniško ravnateljstvo postavi v kraj, kjer mora znati dva jezika. Vsak človek pa tudi ni od Boga tako obdarjen kot mi Slovenci, da se lahko naučimo dveh, ali še več jezikov. Če pa uradnik zna slovenski, a noče dati na slovensko zahtevo v slovenskem kraju voznega lista, ima v sebi gotovo precejšnjo porcijo arogance, ali pa je pokoren sluga onih tujcev, ki vsiljujejo svoje mnenje in nazore domačinom in ki so v zadnjem času zavladali v našem kraju. Kar se pa tiče uradovanja g. Fina, je v vsakem oziru korektno. Da bi se ne sumilo od dveh, na postaji Mlinare službujočih uradnikov napačnega, naj še omenim, da se je s svojo nemškutarsko prenapetostjo pred beljaško gospodo 24. aprila postavljaj mlajši.

Borovlje v nevarnosti. V nobenem nemškutarskem kraju se ne deluje s tako krčevitostjo za verski odpad, kakor v Borovljah. S pomočjo verskega odpadnika, profesorja Angererja, sedanjega freisinovskega kandidata v Beljaku, se je ustanovil pred kratkim v Borovljah »Evangelischer Bund«, h kateremu so pristopili skoro sami mlachni — ali bolje rečeno — mrzli katoličani, ki bodo pripravljali pot lutrovski veri.

»Kako pa je to mogoče v Borovljah?«, bode marsikateri vprašal. Da — to je lahko mogoče s pomočjo naše, **skoz in skoz slepe avstrijske vlade**. Vedno ima naša vlada zavazane oči, ničesar noče videti, ničesar slišati, kar ji iz dobrega in patrijotičnega namena povejo Slovenci, ki tirjajo svoje pravice zlasti v narodnem oziru. Naša vlada v svoji slepoti protežira le nemški živelj; na ta način pridejo v slovenske kraje tudi lutrovske uradniki in učitelji, ki so najboljši pijonirji za verski odpad. Če bi vlada sama ne kršila državnih temeljnih zakonov, člena 19, in nastavljala po slovenskih krajih slovenske uradnike in učitelje, bi ne imela potem takih sitnosti, namreč narodnostnih in verskih bojov, kakor jih ima popolnoma po lastni krivdi sedaj. In ravno Borovlje so si izbrali naši narodni in verski sovražniki. Vsa krivda zadene vlado. S ponemčenjem se pripravljajo protestantizmu, in s tem polagoma priklonitvi k nemškemu rajhu in razdejanju Avstrije. Naloga cerkvene oblasti je torej, da se kot taka, ki mora biti pravična, z vsemi svojimi močmi upre barbarskemu ponemčevanju, zlasti v šolah, da se s tem odvrne nevarnost verskega odpada. Ne lutrovske Nemci ampak katoliški Slovani, bodo rešili in ohranili Avstrijo. Na krov, dokler je še čas! Kdor bi pri bodočih volitvah oddal glas nemško-nacionalnemu ali nemškutarskemu kandidatu, ta bi podpiral luteranstvo.

Borovlje. (Samoumori.) V četrtek, 11. t. m. zjutraj se je ustrelil na vrtu v verandi nadaleč znani puškar g. Just. Že dalj časa, odkar ga je namreč zadela kap, in po smrti svoje žene je bil zmeraj bolj otožen in žalosten in je tudi večkrat govoril o smrti. Domači so z vso ljubeznijo gledali na njega, ker jim je bil zmeraj dober oče in skrbnik, vendar pa nesreče niso mogli zadržati, ker jo je izvršil, ko je bil za trenutek sam.

Velikovec. (C. kr. sodnik Poetsch) je, kakor znano, silni agitator za slaboglasno nemškonacionalno stranko. Pri »südmärkovskih«, pri »schulvereinskich« in drugih nemškonacionalnih prireditvah ga nikjer ne manjka. In sedaj v volilnem boju je povsod v ospredju. Tako je bil tudi zadnji nedeljo pri »freisinnovskem« zborovanju v Grebinju. **Kako more takemu sodniku zapati slovensko ljudstvo?**

Škocijan v Podjuni. (Volilni shod — nabor — rast — stare umetnine.) Prihodnjo nedeljo, dne 21. t. mes., točno ob treh popoldne napravi naš kandidat g. Franc Grafenauer pri nas volilni shod. Izbral se bo tak zborovalni prostor, da bo kolikor mogoče lahko dostopen vsej širnej okolici. Vstop je dovoljen vsem odraslim, bodisi prijatelj ali ne-prijatelj; vsak udeleženec dobi na zahtevo prosto besedo. Vabimo torej vso sosesčino na obilno udeležbo. — Pri zadnjem naboru v Dobrlivasi dne 1. t. m. so deveterim mladencem iz naše občine ponudili cesarjevo suknjo. — Žita po naših poljih kaj lepo kažejo. — Preiskovalce starih umetnin opozarjamo na zanimivosti, ki jih je videti v naših podružnih cerkvah v Srejah in na Žirovnici. V prvi se nahajajo tri res izvirne slike na steni, dve ob velikem in tretja ob stranskem oltarju. Največja med njimi predstavlja sodbo, ločitev izveličanih in pogubljenih duš. Pozornosti vredna sta še ob glavnem oltarju dva štirisedežna cerkvena stola. Pri drugi podružnici pa je lesen, poslikan strop predmet občudovanja. Oglevala si ga je že osrednja komisija za umetnost in zgodovinske spomenike ter učinila, da se je napravilo pod stropom v zidu več zračnih luknjic. Kogar zanima, naj pride gledat!

Iz rožeške občine. Kakor se čuje, je kupil p. d. Rodarjev kajžo v Šmartnu pri Rožku zet nemškutarja in knezovega najmanjšega logarja in misli napraviti tam gostilno. Če bi se to zgodilo, potem bi bila javna varnost res v nevarnosti. Bati bi se bilo, da njegovi sorodniki, sami zapeljani »südmärkovci«, res naredijo, kar so že večkrat pretili, da bodo ubili značajne Slovence, ker so ti zakrivali, da je prišlo sosesko zemljišče potom agrarne komisije v red. Kar zdaj v dveh letih je soseski ostalo 1200 kron, kar so vtaknili v svoje žepe samolastno gori označeni sorodniki. Odtod se

daj ta mržnja. Značilno za koroške razmere je tudi sledeče: Če je kdo strasten »südmärkovec«, ga ščitijo tudi oblasti in nočejo ničesar ukreniti zoper njegovo žuganje, da bo Slovence ubil, čeravno se jim to naznani; vrh tega mu šele prav radi verjamejo, ko črni in obrekuje značajne Slovence, ako ravno niso ničesar zakrivali. Seveda ako bi značajan Slovenec pretel nemčurju z ubojem, bi se takoj znašel pod ključem. Tem potom pozivljamo vrle brate v slovenskih volilnih okrajih, da zastavijo vse svoje moči v volilnem boju, da bo zmaga na strani Slovenske Ljudske Stranke, ker le od teh poslancev imamo pričakovati, da bodo naredili konec koroškim turškim razmeram. Nemcem in nemčurjem ne verjemite, ker oni bi najraje kar namah poslali vse Slovence v krtovo deželo. Slovenski volilci, kar pogumno v boj z volilnimi listki za našega poslanca, ker turška korupcija na Koroškem mra past! To vas prosimo, Slovenci, ki nas je nemški »freisinn« potisnil med nemške »mihelne«.

Društveno gibanje.

Mladeniški shod v Velikovecu.

Na Binkoštni ponedeljek, dne 5. junija 1911. priredi »Slovenska kršč. soc. zveza za Koroško«, velik mladeniški shod v Velikovecu. Spored se objavi pozneje. Že zdaj so opozorjena bližnja društva (Velikovec, Vobre, Djekše, Važenberg, Ruda, Škocijan, Dobrlavas, Globasnica, Št. Lipš, Železna Kapla, Žitaravas), da agitirajo za veliko udeležbo.

Cerkvene vesti.

Sv. Štefan pri Velikovecu. (S v. b. i. r. m. a.)

Dne 10. t. m. bila je pri nas sveta birma. Mil. g. novi naš knezoškof je bil slovesno sprejet. Pozdravni govor je govorila Micka Primuš, učenka »Narodne šole« v Št. Rupertu. Deklica je tako izvrstno in sigurno govorila, da jo je mil. g. knezoškof jako laskavo pohvalil. češ, tako govori kakor hči kakega državnega kancelarja. Birmanih je bilo 285 otrok in sicer 131 dečkov in 154 deklic.

Gospodarske stvari.

Prevalje. (Poslovanje naše hranilnice in posojilnice v preteklem letu.) Skupni promet posojilnice je dosegel 720.499 K 9 v. Glavni prejemki znašajo: vrnjena posojila 38.852 K 48 v, hranilne vloge 101.920 K 47 v, prejete obresti od posojil 21.901 K 95 v, vplačani deleži 1066 K, vzdignjeni naloženi denar 175.235 K 36 v. Izdalo pa se je: posojil 59.460 K, hranilnih vlog se je izplačalo 211.067 K 76 v, za uprav. stroške 2071 K 80 v, denarja se je naložilo 77.673 K 50 v. Skupno stanje hranilnih vlog s kapit. obrestmi je 504.083 K 89 v, posojil 452.790 K 16 v; naloženega denarja pa je še 44.120 K 62 v. Že ti podatki pričajo, da je posojilnica v preteklem letu morala prestati hudi naskok od strani naših nasprotnikov. Ustanovili so v Prevaljah svojo lastno nemško posojilnico, izrabljali proti nam polom nemške »Centrale« v Celovcu, razširjali najzlobnejše laži in tako so res mnogo vlagateljev ostrašili in pregovorili, da so vzdignili pri nas naloženi denar. Pa vse hudobne nakane nasprotnikov, uničiti našo staro slovensko posojilnico, so se izjalovile, nam so kopali grob, a skopali so ga le sebi. Naša posojilnica stoji še trdno in bo še stala, ko že

nemške več ne bo. Zaupanje do naše posojilnice zopet rase, ljudje uvidevajo, da so bili od nasprotnikov samo nafarbani in na led speljani, hoteli so jih odvrniti od nas, da bi njihov denar dobili v svoj nemški špar-kaslec, pa vse laganje nasprotnikov ne vleče več, ljudstvo spoznava, da je denar v naši posojilnici vendar najbolj varen, ker imamo zdaj vestno gospodarstvo in jamči za denar nad 400 zadrušnikov, večinoma uglednih kmetov.

Spominjajte se obmejnih bratov!

Loterijske številke dne 13. majnika 1911:

Dunaj	60	62	29	25	22
Gradec	5	87	63	65	71

VABILO

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Suhi

ki se vrši

v nedeljo, dne 21. majnika, ob 3. uri popoldne v farovžu.

Dnevni red:

1. Odobrenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
4. Raznoterosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Proda se

p. d. **Partejeva kajža na Olšeni** pri Velikovecu, pol ure od mesta oddaljena in tik Vovbrske ceste ležeča. Kajža ima 12 birnjev posetve in en travnik. Pojasnila daje lastnica **Marija Trinkl**, pd. Partinja na Olšeni, p. Vovbre.

Vino!

100 hektolitrov naravnega belega in rdečega vina imam naprodaj. Cene od 25 do 60 vin. liter. **IVAN OGRIN**, Št. Ilj, pošta Velenje, Štajersko.

Dr. Štefan Rajh

vljudno naznanja, da otvori
s 15. majnikom 1911

odvetniško
pisarno

v Ribnici na Kranjskem

Varno naložen denar!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

Pavličeva ulica števil. 7

uraduje ob četrkih od 9. do 12. ure popoldnem,
» 1/2 2. » 1/2 4. » popoldne,
ob sobotah » 10. » 12. » predpoldnem,
ob nedeljah » 10. » 12. » predpoldnem.

4 1/2 %

Kmetje in kmetice, vlagajte svoje prihranke v svojih zavodih, ker kmet v tujih zavodih ne dobi začasnih posojil, in če jih kje dobi, jih mora predrago obrestovati.

Zahtevajte in kupujte pri
vseh trgoveh slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane
:: najbolje ::

Glavna zaloga pri tvrdki IVAN PERDAN v LJUBLJANI

Važno za vsakega cenjen. čitatelja!

Najbolje renomirana podpisana tvrdka je že začela s poletno priložnostno razprodajo in slede zares senzacionalno vredne ponudbe. Krasne 100 cm široke čipkaste zaves preje 95 h, sedaj 58, zelo fine preje K 1-50, sedaj 85 h. Lepa poletna flanelna odeja preje K 3-10, sedaj K 4-50. Ena partija kimonobluz, mikavna novost, preje K 5-50, sedaj K 3-30. Priljubljeni Roseggerjevi jopiči, rdeči ali zeleni, za dečke K 2-30, za gospe K 3-20. Trpežni narejeni čevlji z močnimi podplati, celi iz usnja, preje K 3-50, sedaj K 1-90, še boljši K 3—. Priljubljene fantazija-srajce z vezanim sedlom za ženske, preje K 2-90, sedaj K 1-65. Poletne Herkules-nogavice, črne ali rjave, preje 70 h, sedaj 50 h. Lepi pralni spodnji jopiči z volantom, prstnobarvni preje K 4-50, sedaj K 2-20. Priljubljeni svilnati modrotiski, samo srčkani vzorci preje 80 h, sedaj 50 h. Lepi žepni robci, barvani ali beli z atlasovim robom, preje pol tucata K 1-90, sedaj K 1-15. Priljubljeni ženski pas „Edith“, črn ali barvan, preje K 1-90, sedaj 70 h, enak iz svile K 1-30. Najboljši čevlji za gospe in gospe preje K 17—, sedaj K 10-50. Pol tucata najboljših poletnih nogavic v vsaki poljubni barvi, namesto K 4— sedaj K 2-50. Svileni robci za na glavo, mične barve, preje K 7-50, sedaj K 4-20, v polsvili K 2-20. Krasne buretne garniture, sestoeče iz dveh posteljnih in enega namiznega prta, preje K 16-50, sedaj K 10-80. Lepe kupovalne torbe, trde, z okroglim držajem, 14 palcev K 1—, 15 palcev K 1-20, 16 palcev K 1-40, neuničljive. Krasni robci za na glavo preje 90 h, sedaj 55 h.

Kaufhaus zur Südbahn
Gräde, Annenstraße št. 68.

Neugajajoče se sprejme nazaj, na željo se povrne tudi denar. Tudi najmanjše naročilo se vestno postreže. Naročila nad 20 K se odpošiljajo franco po celi državi. Hrustrovanje ceniki brezplačno.

Mlin

skoro nov, pet tečajev, na stalni vodni moči, z družinskim stanovanjem in svinjaki, se odda takoj na tri leta v najem. Ponudbe pod napisom „Mlin“ na uredništvo „Mira“.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta šte. 14

prilporeča svojo trgovino s špecerijem blagom ter deželni pridelki kakor svojo bogato sortirano zalogo z najboljšim blagom in z najtočnejšo postrežbo. Prečistitimi župnijskim uradom prilporeča patentirano olje za večno luč, posebno fino kadilo, francoski steni itd. Naročila se tudi sprejemajo v Pavličevi ulici št. 7.

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta
(slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4—, za družnike K 3—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5-40, za družnike K 4—, po pošti 40 vinarjev več.

Hospic pri Sv. Duhu

ob divnem Bohinjskem jezeru (525 m) poleg cerkvice Sv. Duha, ki ga je zgradilo „Kranjsko duhovsko podporno društvo“, združen s penzijonatom, je najlepše

letovišče za duhovnike

ki iščejo odmora in okrepčila v svežem planinskem zraku. Sprejemajo se po možnosti tudi drugi gostje.

Popolna oskrba, zmerne cene: soba 2—3 K, hrana brez pijače 4 K na dan. 26 popolnoma opremljenih sob.

Hospic je oddaljen 7 km od železnične postaje Bistrica-Bohinjsko jezero na Kranjskem in nudi krasne izprehode v zaraščenih gozdih. Z verande krasen razgled po jezeru. Kopališče, vožnja po jezeru.

Izleti k Savici (eno in pol ure), na planine Triglav (9 ur), k Triglavskim jezerom (4—6 ur). Pošta trikrat na dan.

Neposredna bližina cerkvice Sv. Duha nudi duhovnikom priliko vsak dan brati sv. mašo.

Oglase sprejema „Duhovniško podporno društvo v Ljubljani“.

Letovišče je za goste odprto takoj, vendar naj se reflektanti oglašijo pri društvu, da bo mogoče za posameznike določiti čas nastopa, ker je na razpolago, kakor rečeno, samo 26 sob. Sploh priporočamo, naj vsak, ki misli v letovišču ostati več dni, naznani svoj prihod prej pri „Duhovskem podpornem društvu v Ljubljani“, ker mu sicer ni mogoče zajamčiti prenočišča.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na **senčnatem vrtu.**

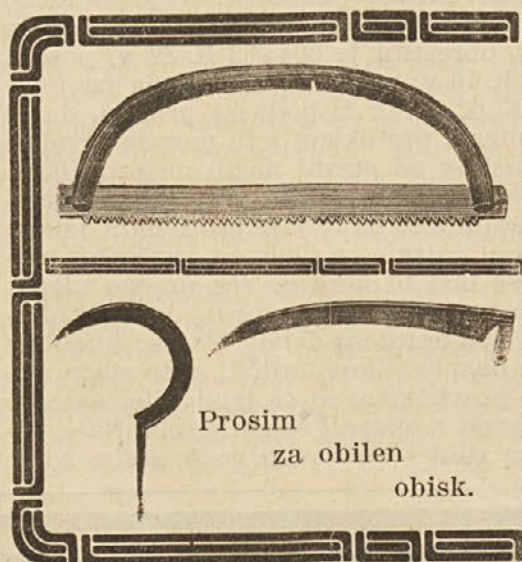
V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Lastnik: IVAN MILLONIG.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Prosim
za obilen
obisk.

J. B. HAFNER

trgovec z železnino

„Pri zlati kosi“ v Celovcu

Paradeisergasse šte. 3, zraven gostilne „Tiger“

prilporeča veliko zalogo vsakovrstne železnine, hišno in kuhinjsko orodje, sloveče Bistriške kose, srpe, osla (kamena), motike, žage, pile, trpežno pozlačene nagrobne križe itd. Vse po najnižjih cenah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzišga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8— za komad. **Tiske srečke** s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.